

Megjelenik
minden
vasárnap
és
csütörtök
reggel.

JÁSZ UJSÁG

Megjelenik
minden
vasárnap
és
csütörtök
reggel.

SZÉPIRODALMI ÉS TÁRSADALMI LAP.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztő címére küldendők

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN:
Egész évre . . . . . 8.— K
Fél évre . . . . . 4.— K
Negyed évre . . . . . 2.— K

Felelős szerkesztő:

BELEZNAV LÁSZLÓ.

Laptulajdonos: **DARÁNYI FERENC.**

Előfizetési és hirdetési díjak a laptulajdonos címére küldendők.

KIADÓHIVATAL:

Jászberény, Vásár-u. 2., hol hirdetések a legolcsóbban vétetnek fel. — Nyilvánt. sora 30 fillér.

ELŐFIZETÉSI ÁR VIDEKEN:

Egész évre . . . . . 9.— K
Fél évre . . . . . 4.50 K
Negyed évre . . . . . 2.50 K

A vasárnapi korcsmaszűnet.

Sok szó esett már a szesz italok mértéktelen élvezete által okozott pusztításokról. Világosan ki van mutatva, hogy az iszákos ember tönkretesz szellemi és testi erőit, az iszákosságot nyomon követi az erkölcsi süllyedés, a családi boldogság fölbojlása s az anyagi romlás. Napnál világosabban ki van mutatva, hogy az alkoholista nemcsak a saját szervezetét teszi tönkre, hanem oka lesz egész nemzedékek elkorcsosodásának: a gyermekek is megsínylik apáik bűneit.

A társadalmi bajoknak is egyik főoka ebben keresendő. Annyi szerencsétlen családi életnek, anyagi romlásba jutott embernek erkölcsi és anyagi sirját az alkoholizmus ásta meg. Ebből származik a dologkerülés, a kötelességek elhanyagolása, a kezesmenny eltékozolása, — amit nyomon követ az elégedetlenség. Hiába

beszélünk a gazdasági reformokról, hiába alkotunk intézményeket egyes néposztályok fölségítésére: célt nem érünk, míg az erkölcsi bajokat nem gyógyítjuk. — Hasztalan öntözöd a fát, melynek belsejében emésztő féreg rágódik.

A társadalom sokat tesz ezen bajnak a megakadályozására. A most lefolyt katolikus nagygyűlésen voltunk éppen tanúi, hogy az „Alkoholellenes Szövetség“ legkiválóbb apostolai, „a három György“: Szabó, Czeisel és Dömötör mily hatalmas munkáiról számoltak be s mily óriási rétegeit mozgatták meg a társadalomnak. — Sajnos, hogy nálunk az államhatalom még mindig késlekedik az orvoslással. Megnehezíti ezt azon körülmény, hogy az államnak egyik fő jövedelmi forrását teszi éppen a szeszfogyasztás. Ámbár amit az állam elvesztene az által, hogy kevesebb lenne jöve-

delme az italmérésből, bőven megtérülne a szorgalom, munkakedv, józanabb gazdálkodás s a lakosok anyagi gyarapodása révén.

Egyik vármegye a másik után, községek, városok versenyezve teszik meg ez irányban intézkedéseiket. Főlíratokat küldenek a kormányokhoz a vasárnapi korcsmaszűnet országos törvénnyel való elrendeléséért. Saját hatáskörükben a vármegyék és városok, községek szabályrendeleteket hoznak vagy módosítanak oly értelemben, hogy szombat este 6 órától hétfő reggel 6 óráig minden korcsma és pálinkamérés zárva tartassék.

Ilyen értelmű határozatot hozott a mi vármegyénk is a mi derék főpapunk indítványára és intenciójához képest. Ezt a határozatot tegnapelőtt elfogadta, illetve mihez tartás végett tudomásul vette Jászberény városa is,

T Á R C A.

Románc.

Irta: **Hidegh József.**

Szeretnék olyan csoszogó, tipegő taktsban mesélni ezen a papiroson, mint a milyen az özvegy Pertóci Mihályné járása volt.

Szeretnék olyan reszketősen írni, ahogyan a Pertóci Mihályné beszélt.

Szeretném olyan ragyogásba vonni ezt az írást, ahogyan egy árva könnyecpet láttam egyszer csillogni a Pertóci Mihályné szegény, ráncos arcán.

Az első őszi esték jártak akkor az utcák szürke, fényes ragyogásában, amikor megismertem.

Az „Entrepise des pompes Funebres“ igénytelen, sovány kirakata előtt állott. Megvénült esernyője együtt szorongott öregszemű olvasójával az egyik kezében, a másikban fehér zsebkendő kucorgott. Akkor jöhetett ki a kármeliták litániájáról. Körülötte emberek, asszonyok jártak sietve. S ő csak várt, mintha keresett volna valakit. Közbe-közbe odanézett a kirakatra akasztott gyszjelentésekre, erőlködve ágaszkodott feléjük. Okuláréját is föltette szemére, de csak nem ment semmire.

Ujra várt. Félretegintgetett erre-arra is. Egypár ember felé nyult is, hogy megszólítsa őket, de mire szólni akart, már tova ment mindenki.

Megszántam.

Mentem feléje lassan. Reszkető kezevel megfogta kabátom ujját:

— Legyen szives, jó ifjúr! Ne hara-

gudjék, hogy alkalmatlanokdtam! Szeretném ezeket a partécédulákat elolvasni, de nem látom őket. Legyen olyan jó!

... Lassan bicegetve hallgatta a neveket. Az egyiknél megkérdezte:

— Hány éves volt?

— Hatvanhárom.

— Hát a középső?

— Harminc.

— Hát az utolsó?

— Négyestendős.

Fejcsóválva ühmegetett rájuk.

— Aztán mibe haltak meg?

— A középső hirtelen, a másik kettő hosszas szenvedés után.

— Ej, ej!

Azután elbucszott és csoszogva indult el a járda szélén. Az esernyője kopogását egyideig hallottam még, aztán eltarták a járókelők.

mert önálló szabályrendelete e tárgyban nem lévén, ránézve a vármegyei, most már módosított szabályrendelet a mérvadó. És mi ennek igen örülnék. Örömiük azonban csak akkor lesz teljes, ha ez a rendelkezés átmeny majd a való életbe. Mert nem kell az országos statisztika bűnözési adatait ide vonatkozólag idézni, elég rámutatni csupán a helybeli viszonyokra, s bárki könnyen meggyőződhet róla, hogy népünk is lejtőre jutott már s a karácsonyi és husvétii ünnepi nagymisék urfelmutatásra szóló nagyharang bugásába a füstös korcsmák és pálinkamérések gőzéből előtörő duhaj nótázás és káromkodás hangja vegyül.

Ahány megdöbbenő, vérlázító gyilkosság, bicskázás, lázadászerű csendháborítás városunk életében az utóbbi időben előfordult és nagyobb port vert föl, azt mind vasárnap, bepálinkázott, szesz fövel követték el. Ha tehát azt akarjuk, hogy a korcsmák fullasztó levegőjéből egy kis szellemi lélekzetvételre templomainkba tóduljon minden polgártársunk és hívünk s a népművelő mozgalomnak fogékony hallgatóságot szerezzünk, akkor elsősorban vonjuk el őket az alkoholtól a vasárnapi korcsmazünet által. — Egy évi próba itt is, mint számos más helyen — bámulatrémelt eredményeket, a bűnügyi statisztika számainak feléapadását eredményezné!

A. A.

Megyei és városi ügyek.

A népszámlálás ügyében pénteken f. hó 25-én tartott nagyobb szabású ma-

gyarzó értekezlet Szolonkon, melyben a vármegye alispánja elnökölt. Az értekezleten megjelentek a vármegye összes városainak és járásainak képviselői. Jászberényből Mosó Dezső h. polgármester mint a népszámlálás ügyének vezetője és Muhoray Zoltán jegyző szakreferens vettek részt. A felsőjárás részéről pedig Varga István főszolgabíró vett részt. Ugy értesültünk, hogy a jövő január 1—10-ig meg-ejtendő általános népszámlálás egyöntetűsítése céljából a n. p. közp. statisztikai hivatal a számláló biztosok és felülvizsgálók beoktatására városonként és járásonként is fog kiküldöttei által magyarázó előadásokat tartatni.

Vármegyei számvevőség visszahelyezése. A megyei számvevőségeket Szél Kálmán miniszterelnöksége idejében államosították s a pénzügyigazgatóságok mellé rendelt számvevőségekkel egyesítették. Minthogy azonban ez a rendszer sok kellemetlenségnek volt már okozója s célszerűtlen, a pénzügyminisztériumban törvényjavaslatot dolgoztak ki, melyszerint a megyei számvevőségeket ismét az alispánok mellé helyezik vissza.

Városi kögyülés. Jászberény város képviselőtestülete pénteken délelőtt rendkívüli kögyülést tartott, melyben kihirdették a törvényhatósági kögyülés jóváhagyó határozatait és pedig a városi tégla-gyár létesítésére nézve, melyszerint most már a jóváhagyó határozat jogerőre emelkedése után azonnal intézkedik a városi tanács a gyárépítésének megkezdésére iránt. — Az 500,000 koronás kölcsönt és a kisebb kölcsönöket konvertáló határozat értelmében a kölcsön ügylet mielőbbi végrehajtására utasított a városi t. ügyész. — A műszaki rajzolói és városi utbiztosi állás szervezésére vonatkozó képviselőtestületi határozatot a törvényhatóság feloldotta azzal a kivánalommal, hogy a műszaki rajzolói állás megfelelő technikai kvalifikációhoz köthessék. A képviselőtestület ezen rendelkezésnek eleget teendő, most azután akként módosította előbbi határozatát, hogy „műszaki rajzoló” — hanem „műszaki-írnoki” állást szervez. — A város jövő

évi méz és épületfa anyag szükségletet a képviselőtestület Moller Rudolf helybeli kereskedő cégnek adta szállítási vállalatba, mint legolcsóbb ajánlattevőnek. — A borítaladó kedvezmény fizetése tárgyában a polgármester előterjesztéséhez képest elhatározta a kögyülés, hogy ezental azon termelők is kedvezményben részesítendők, kik ez iránti óhajukat a törvényes határidőben be nem jelentették. — A város és kezelése alatt álló alakok pénzeinek 1911. évre leendő elhelyezése ügyében a kögyülés a városi főjegyzőket mint szakreferensnek és mint takaréktári felügyelő bizottsági tagnak összeférhetlenségét érintő vita után akként határozott, hogy a városi pénzeket és alakokat a jövő évre is ugyan azon arányban helyezi el a három régebbi pénzügyintézetnél, mint eddig voltak elhelyezve. — A földmivelésügyi miniszter rendelkezésére képest az aratási szerződészek kiállításának hatásköre a rendőrkapitányság jogköréből kivételtől, azok kiállításával Muhoray Zoltán első aljegyzőt bízta meg a kögyülés. — A vármegye alispánjának leiratához képest a központi választmány alakított meg egyhangú szavazással a következőképen. Központi választmányi tagokká választották: Barla Kálmán, Bathó János, Erdős András, Eigen Pál, Huba Lajos, Merkl János, Mosonyi Antal, Muhoray Titus, ifj. Péntes István, Simón Ferenc, Tarnay Sándor, dr Tarnay Tibor városi képviselők.

Az artézikut felépitménye ügyében a héten tartott bizottsági ülésben megjelent Jankovics S. fővárosi szobrász művész bejelentette, hogy a Pintér-féle főtéri artézikut felépitményére nézve a bizottság kívánalmának megfelelő terveket és mintákat fog legközelebb bemutatni.

Egy érdekes összehasonlítás.

Mult számunk vezetőcikkéhez, mintegy kiegészítésként kaptuk az alábbi kimutatást, mely igazolja a jászberényi húsdrágaság miatt való panaszunk jogos voltát. Az

Másnap megint ott volt az öreg néni. Megint várt. Ugy, mint az előző nap. Most egy kisleányt fogott meg. S most is csak bólogatott, most is úgy reszketett az ajka, mint a kisleány elmondta neki a halott emberek szürke neveit. Szinte az öreg is vele mondta. S a kirakat lámpája aranyos fényt szórt arcukra, hajjukra.

Aztán minden nap láttam. Mindennap úgy várt. Mindennap megszólitott valakit, hogy olvassa el a feketeszegélyű cédulákat. S mindennap csöndesen, szólanlan bandukolt vissza a Sarkantyú-utcába. Ott lakott valahoi.

Szeles, száraz októberi napok jöttek. A gyorsabban sötétedő utcákban erősebb volt már a lámpák fénye. S néha homályosak voltak a kirakatablakok. Az öreg némit kisfiú vezette már. S ketten betűzgettek.

Egyik este csak egy cédula lógott az üveg mögött. A gyerek szótágotla a nevet

róla. Aztán fázósan húzódott az asszony mellé, hogy induljanak. De az csak nézte gyöngye szeméivel azt a nevet. Az ókuláját is föltette, meg-megigazította, aztán csak levette szeméről. Meg-megcsóválta lassan fejét. És csak nézte, nézte szomorú imádkozás formán azt a lapot, azt a homályos feleje feketéül nevet. Bent az üzletben aranyozott koporsók fénylettek különösen. Olyan zárt, furcsa, idegen világ volt az. Kívül meg csak feketedett, homályos, merev betűkből az a név. Az öreg asszony csak igazgatta, csóválta lassan a fejét. A szája mozgott, talán beszélt ahhoz a névhez, talán imádságot mondott. A gyerek nézte nagyra nyitott szemével egy darabig, aztán elhúzta.

— Gyűjñ. Pertóci néni!

És megindultak. S amint az egyik bolt előtt mentek, a kisugárzó fényben hirtelen világos lett az asszony arca. Szép, szelid, fehér volt s éppen akkor hullott le

őreg szeméből két könnyecsepp halavány arcára és olyan tündöklő, csodálatos fényben ragyogott.

Többet nem is láttam. Kődös, fázós novemberi esték jártak már. Most már minden kirakatüveg homályos volt. S a kisfiú maga járt az „Entrepise” elé és dideregve dörgölgette kabátujjával a homályos üveget és sokszor elmondta félhangosan a neveket, hogy el ne felejtse őket.

Aztán a kisfiú is elmaradt. Hiába lestem, vártam a halál ajtaja elé járó öreg asszonyt, meg a kis fiút, csak nem jöttek.

Magam kezdtem hát nézegetni helyettük a furcsa lapokat. Bent az üzletben csillogtak a koporsók. Az utcán mindig hidegebb lett.

S egy este ott állott a homályos ablak mögött öreg betűkből a feketeszélű cédulán a Pertóci Mihályné neve.

„Alkotmány” szerint a nov. 17-ével záródó létről a következő 24 vidéki város hűspicacának árait hasonlíthatjuk össze: Arad, Baja, Debrecen, Eszék, Győr, Kaposvár, Kassa, Léva, Losonc, Nagybecskerek, Nagykanizsa, Nagyvárad, Nyiregyháza, Nyitra, Pancsova, S.-A.-Ujhely, Sopron, Szatmár, Szolnok, Temesvár, Ujarad, Versec, Zalaegerszeg, Zenta. Idevessük huszonötödiknek Jászberényt.

A húsárakat tekintve *marhahús* dolgában csak türethetően állunk, mert a kaposvári 210 filléres, a szolnoki 200 filléres ártól a szatmári 128 filléres legolcsóbbig mi a *tizenhatodik* helyen vagyunk 144 filléres kilóárunkkal. De már *borjuhús* tekintetében éppen úgy mint *sertéshús* dolgában 25 város közül a *negyedik* helyen állunk. Borjuhús legdrágább Nagykanizsán (300 fill.) Szolnokon (280 fill.) Sopronban (250 fill.) és *Jászberényben* (240 fill.) a legolcsóbb Szatmárt (160 fill.) Nyitrán (160 fill.) Zentán (156 fill.). Sertéshús legdrágább Sopronban (210 fill.) Nagyváradon (200 fill.) Debrecenben (192 fill.) és *Jászberényben* (180 fill.), legolcsóbb Baján (140 fill.) Zentán (130 fill.). Összevetve a háromféle hús kilóárait, húsdrágaság szempontjából a fölsorolt 25 város között a *szatmári* helyen vagyunk 188 filléres átlagárainkkal.

Emellett ne feledjük, hogy az összes vidéki városokban I. és II. rendű húsokról szól a statisztika s mi a mieinket a többiek I. rendűjéhez hasonlítottuk össze, holtott valójában a II. rendű húsokhoz lehetné csak számítani, mert ahol 3 kl. hús helyett 2 kl. és 10 deka húst és 90 deka csontot adnak, ott nem mérnek I. rendű árut. (Megtörtént.) Különben tisztelt gazdaszonyaink igazolhatnák leginkább, hogy számtalan esetben kapjuk drágapénzünkért a húsnak, bonyének, mócsingnak, tudónek, májnak, csontnak egy olyan mesterien elkészített keverékét, ami minden lehet, csak I. rendű hús nem.

Bizony — ha már nincs szervezkedés, akkor intézkedés, gyökeres hatóság beavatkozás kellen itt is a húsdrágaság enyhítésére.

Mi a szabadkőművesség?!

Színfalak mögött

dolgozik a szabadkőművesség. Nem szeret a nap viágosságára jönni, mert ott hamarosan kitetszenék, mik az ő gonosz szándékai, s hogy kegyes hazugságaival, nagy ígéreteivel és szunyogból hatókórré hazudott jótékonykodásával tulajdonképpen a vallás teljes fölforgatására, Európa lángborítására törekszik. Minden szava ferdtetés, rágalom és piszkolódás, minden törekvése rosszakaratu, minden célja fölforgató. Ezt pedig nem jó a világ elé tánni; jobb neki a tulajdon ördögi arcukat kifesteni, szépre álarcozni. Ám az igyekezet nem használ; vannak élesen látó szemek és ezek kíméletlenül figyelik az igazi arcukat ennek a bandának, s látja mit főznek a festett színfalak mögött.

A napokban *Kakos* tollából „A szabadkőművesség a kulisszák mögött” címmel egy füzet jelent meg, mely szabadkőműves iratokból vett részletekkel fotografálja le a szabadkőművességet és a szabadkőműveket.

— Világosságra a vakondakkal! E jelszó mellett igazi napfényt áraszt ez a brosúra a sötétben bujkáló szabadkőművességre.

„Vakondok módjára, látatlanul ott bujkálnak minden társadalmi állásban, minden osztályban, minden körben; ma-holnap nincs a köz- és magánélet egész mezején egy talpalatnyi föld, melyet fel nem forgattak: feldolják a vallási békét, aláássák a politikai fejlődés alapszlopaikat: a tekintélyt, társadalmi igazságot és becsületet, megszenteltelenítik a családi tűzhelyt; a tudomány, művészet, sőt még a humanisztikus törekvések is át meg át vannak turva-furva szabadkőműves vakondtúrásokkal. Befurakodtak mindenhová, elhatalmasodtak mindenütt, s mindennek tetejébe még nekik áll föléb, még ők jajgatnak s panaszkodnak, hogy a napvilág még mindig nem az ő kizárólagos birtokuk.”

Ez a szabadkőművesség bűnlajstroma, melyet berürol-betüre, szorol-szóra beigazol a röpirat. Egyszerűen, a hatásvadászat minden külső eszköze nélkül tőri pozdorzájává ennek az intézménynek álligazságait. 197 szabadkőműves nyilatkozatot közöl s ezek valamennyienek megadja a feleletet. Nem foglalkozik soha a szabadkőművesek tetteivel, szervezetével történelmével, egyszerűen csak izekrá szedi a hazugságnak, tévesztéseknek, a tömeget elkápráztató nagyot mondanásoknak ama láncolatát, melylyel a szabadkőműves-személynek egymásba kapcsolódnak.

Hogy ebben a brosúrában a „Nép-szava” igazat lát, azt egészen természetesen kell tekintenünk, ha ismerjük ennek a lapnak a rossz hírnévét, melylyel e kérdéseket kezeli. Meg kellett ezt jegyez-nünk, mert éppen az a lap szörnyülködik el az igazgatás miatt, melynek egész léte a társadalmi rendet elforgató munkára van alapítva. Ennél nagyobb cinizmust már csak a protestánsok lapja tanusít, mely mindennapi számában így leplezi le önmagát:

„Ami a szabadkőműves *szellemet* illeti azt olyan nagy becsben tartjuk, hogy nekünk, akik ezt a lapot most csináljuk, amióta csak tollat forgatunk, *sohasem* is volt más eszményi célunk, mint az, hogy ezt a *szellemet* becsületesen és eredményesen szolgáljuk, sőt legjobb tudomásunk szerint elhez az eszményi célhoz egész pályánkon át hívek is maradtunk.”

És mondja ezt ugyanakkor, amikor a szabadkőművesekről ilyen jellemképet rajzol:

„Mit lát a szabadkőművességről oly elitőlön itélkező közvélemény, a mai magyar paholyok működéséből s e működés eredményeiből? A jó, amit följegyeztünk, alig több egy néhány csinos dikciónál és egy pár jótékony akciónál, mely ugyan igen szép, igen humanus dolog, de még akkor se „vakolás”, ha a legnagyobb dob szől is hozzá.”

A többről pedig, amit a szabadkőműves munkából lát a magyar közönség, ime egynehány szemelvény. Látja például, hogy Budapest fővárosban mindent megrent, mindent megdrágít, minden közérkölcstől lejárát és elrohaszt a panama. És látja, hogy azok a törzsfőnökök, akik városvezérei mivoltukat hatalmas üzletek megkötésére, ezek kihaználására, a közérkölcsvizének közintézményeit. De *akik ezt teszik azok szabadkőművesek*, sőt azokat a szabadkőművesség emelte föl és tartja magasban. Egy szegény csirkeoltvajt senkise fogadna testvérül. *De a nagy panamistákat, akik a közvagyon kárára, de a büntető paragrafusok elkerülésével milliókat szereznek, az egész szabadkőművesség mesterei gyanánt tiszteli!*“

Ajánlunk ezt protestáns testvéreink figyelmébe, akikhez szintén van szetető és hívő szava a szabadkőműveseket leleplező brosúrában. Forduljunk a királyhoz, képviselőinkhez, főpásztorainkhoz s minden Istenben hívő lélekhez, legyen az zsidó, református vagy katolikus, apelláljunk a józangondolkodású néphez és a katolikus nagygyűléshez, hogy oltalmat keressünk a jogaink megtámadói ellen — végzi a röpirat. A szabadkőművesek összeesküdtek minden vallás és felekezet ellen. E szerzetet támadással szemben — „Ne követeljük el senki jogát s vagyonát; de követeljük, hogy a mi jogainkat is becsülje meg mindenki és ne legyen hazánkban oly testület, amelynek privilegionna a rablás, a gyalázás.”

A szabadkőművesek a kuisszákmögött” című füzetből mindenki világosan felismerheti a társadalom nagy veszedelmét és azt is hogy hogyan kellene védekezni.

Ilyen füzet van birtokunkban, amennyi csak kell, forduljanak kiadó hivatalunkhoz érte, küldjük es adjuk helyben és vidékre bárkinek ingyen és bérmentve.

Hol lesz a népszövetségi gyűlés?!

A Népszövetség felhívása.

Katolikus Testvéreink!

Viszontagságos időket élünk. Szent István király hónapban veszedelem fenyegeti a katolikus egyházat. A politizáló *szabadkőművesség*, az egyház-ellenes *liberaldizmus*, a forradalmi *szociáldemokrácia* és az istentelen *szabadgondolkodás* közös erővel akarnak rohamot intézni a katolizmus ellen. Veszedélyben van a katolikus iskola, gyermekeink hitvallásos nevelője, a vallás-szabadtság szent ügye és a katolikus Egyház minden intézménye s a katolikus nép minden erkölcsi és anyagi érdeke.

A támadások ellen a Katolikus Népszövetség közel egyneved milliónyi tagból álló serege védi az Egyházat. A mostani nehéz időben ismét az ősi koronázó városba, *Székesfehérvárra* hívjuk össze a

magyar katolikusokat, hogy Szent István sirjánál merítsünk erőt a további küzdelemre.

Folyó évi december 4-én, azaz vasárnap d. e. 11 órakor lesz a székesfehérvári Kath. Köi nagytermében a Kath. Népszövetség ezidei évi rendes közgyűlése, melyen Rakovszky István valóságos belső titkos tanácsos, Csöngedy Gyula esperes, Kiss Kálmán munkavezető, Huszár Károly képviselő és dr. Vass József tanár fognak beszélni.

A közgyűléssel kapcsolatosan ugyanazon a napon, ugyanazon a helyen népszövetségi diszgyűlést tartunk, amelyen Zichy Aladár gróf, főrendiházi tag, Kathy József dr, Haiter István és Zbóray Miklós képviselők és Prohászka Ottokár püspök fognak beszélni.

Jöjjön el minden, katolikus ember, akiben még él a katolikus hit!

Jöjjön el mindenki, aki nem akarja tétlenül nézni ellenségeinek fondorkodásait.

A Katolikus Népszövetség elnöksége.

Viszontlátásra Székesfehérváron december 4-én.

UJDONSÁGOK.

— **Adventi szentbeszéd.** A már elékezett adventi ajtatosságok alkalmával, amelyek minden szombatn délután 3 órakor veszik a plebánia templomban kezdetüket — a szentbeszédet és tanításokat Erdős András plebánosunk tartja. Az első hajnali mise holnap, hétfőn reggel lesz.

— **Erzsébet-ünnepély a Tanonc-Otthonban.** Az iparos tanonciskolai ifjúság f. hó 20-án az Erzsébet-ünnepélyt a következő műsorral tartotta meg: 1. Hymnusz. 2. Igazolat megnyitó beszéd. 3. Könyörgés, szavaltá: Kovács Béla II. o. t. 4. Erzsébet királyné dicsőítése, énekelte: Egresi. 5. Felolvasás, tartotta: Baráth Árpád áll. tanító. 6. Erzsébet halálára, szavaltá: Bíró Ferenc. 7. Szózat. Csak sajnálni lehet, hogy maga az iparosság, nem érdeklődik ezen törekvő kis egyesület működése iránt, pedig észre vehetné, hogy ezen működés is az iparosság erkölcsi fejlesztését célozza.

— **Hangverseny.** A téli hangversenyek rendezősége a következők közül velünk: Az első hangverseny f. évi december hó 10-én lesz. Közreműködői: Vágóné Kramer Teréz, m. kir. operaház művésznője, Bellovics Imre a budapesti zenekedvelők egyesületének igazgatója, Szentgyörgyi Ignác zeneditanár, hegedűművész, Rupnik Rezső gordonkaművész, a m. kir. operaház zenekarának tagja. A műsor a következő: I. B. Marcello: Sonata F-dur. Előadja gordonkán: Rupnik Rezső gordonka művész. II. Mozart: Don Juan. Donna Anna nagy áriája (Levél ária) Éneklő Kramer Teréz az operaház művésznője. III. Vieuxtemps: Ballada és Polonaise. Előadja: Szentgyörgyi Ignác hegedűművész. IV. Schumann: Adante az A-moll koncertből, 2. Saint-Sains: Cello appassionata. Előadja: Rupnik Rezső gordonkaművész. V. I.) Chopin-Sarata: Nocturne 2.) Beethoven-Burmester: Menuette Előadja: Szentgyörgyi Ignác hegedűművész. VI. Verdi: Aida, Nilusi jelenet Éneklő: V. Kramer Teréz az operaház művésznője. A zongoránál Bel-

lovics Imre igazgató ül. A jegyeket december 1-8-ig kapják kézhez az előfizetők. A fennmaradt jegyeket Vértes könyvkereskedő árusítja el december 1-től. A helyek ára: I. hely 5 kor. II. hely 4 kor. III. hely 2 kor. A napi pénztárnál egy koronával drágább.

— **A népszámlálás és a tanítók.** Városunk tanítói f. hó 23-án tartott értekezletükön elhatározták, hogy négy korona napidíj mellett a számláló biztosi teendőket nem végzik. Kérik a számlálókörletek oly módon való beosztását, hogy egy számláló biztosra naponként 15 háznál több ne jusson és a napidíj a törvényben megengedett — hat korona legyen — Ma a beosztás olyan, hogy 28-30 ház is jut egy-egy napra. Meltányosnak találjuk tanítóink kérelmét, mert a mai drágaság mellett a favágónak s más napszámosnak is fizetnek 4-5 koronát. Itt az ideje, hogy a szellemi munka is illőképen díjaztassék.

A húsdrágaságról fog M. Egerben előadást tartani dr. Barsy Károly ügyvéd jelölt lapunk munkatársa az ottani Ker. Szociális Egyletben, ahol a téli ismeretterjesztő előadások során számos tekintélyes szakember fog a tudomány minden ágából előadást tartani.

— **Arcképes igazolvány.** Az arcképes igazolványnak a jövő 1911. évre való érvényesítését a m. kir. államvasutak igazgatóságára már megindította. Figyelmeztetjük tehát a nem állami tanítókat és tanítónőket, hogy a meghosszabbítást mielőbb kérjék, mert aki december hó végéig ez iránt nem intézkedik, a jövő évre elesik a kedvezménytől. A meghosszabbítás ugyanazon az uton és módon kérelmezendő, mint maga az igazolvány kérelmét. A kir. tanfelügyelőhöz csak maga a kérvény küldendő be; a visszaérkezett láttamozott kérvény pedig kétkoronás postabélyeggel elátva, az igazolvánnyal együtt az államvasutak igazgatóságához (Budapest, VI. Andrassy-ut 75.) küldendő fel. Megégyzendő még, hogy a rendezel. értelmében az egy községben működő tanerők egy csomagban kötelesek igazolványaikat küldeni könnyebb kezelés végett.

— **Tolvaj cimbora.** Jászárokszállásról nyert hivatalos értesítés szerint Legény Mihály együtt mulatott ott egyik kocsmában Ördög Bálint mezőőrrel, aki midőn látta, hogy társa Legény Mihály már többet ivott a kelleténél és már egészen elázott, szunyokálás közben kiakasztotta ezüst óráját láncostul és kerekelt oldott vele. Mikor azután a károsult kijózanodott és kereste az óráját nem volt. Feljelentésére a csendőrök másnap megtalálták az órát Ördög Bálint hason nevű 13 éves fiának labjába zsebében.

— **Ablakverők.** A virtusnak az is egyik neve szokott lenni a részegparaszt-nál, hogy mikor már mást nem üthet, törhet, zúzhat, hát mint Don-Quijotte a szélmalomnak — nekimegy a falnak, fának, ablaknak. A múlt napokban Alattányon történt, hogy Kristály Mária ablakát Hajas Mátyás és Varga Mihály éjnek idején beverték. Ugyanezok ott megint Fehér Ferenc Kockás János gazdára zúzta rá ablakait. Az ablakverőket feljelentették.

— **Légyott erőszak utján.** Agócs Béla és Márkus János árokszállási legények furcsa módon akartak légyottot, illetve szerelmet kiereszközölni a múlt napokban egy picerleánytól. Éjjel 2 órakor tanyai lakásukra hazatérőben a nevezett legények reá törtek Nemoda János „külsőfogadó“-snál szolgálatban levő Fazekas Erzsébet picerleány lakására és bebocsátást követeltek. És mert ez nem volt hajlandó a szerelm előcsarnokának kapuit megnyitni, botjakkal bezuzták azt. A leány kétségbeesésében az ablakon menekült ki gazdáját segítségül hívandó, mire azután a

legények is elfutottak. A botrányos esetet a szolnoki kir. ügyészségnél feljelentették.

— **Uj irodalmi mű fog legközelebb** a könyv piacra jutni. A szerzője dr. Nemedi Gyula mezőúri születésű jelenleg szegedi lakos ügyvéd jelölt, akinek nevével a jászberényi s általában a megyebeli hírlapok hasábjain többször találkoztak az olvasók.

— **Fatolvaj cigányok.** Alattány községből jelentik, hogy a pusztai mizei uradalom majorjának berkéből Horváth József, Agoston, Kálmán, és Farkas Kálmán nevű cigányok a múlt napokban nagyobb mennyiségű élőfát kivágtak és elloptak. A fatolvaj cigánytársaságot az uradalom éjjeli őre kapta rajta éppen akkor, amidőn már a kivágott szálákat szállítani akarták.

— **Enyveskezü vendégek.** Jászjókohalmáról vett jelentés szerint ott a múlt napokban Fodor Márton gazdaember házából értékes zseboráját ellopták. Miután a nyomozat során az állapított meg, hogy a jelzett időben, mikor t. i. az óra a szublót kaszniról eltűnt nem volt más a gazdán és nejein kívül a szobában, a gyanú Gulyás István és özv. Bancs Jakabné vendégek ellen irányult. A csendőrség által történt kihallgatás alkalmával Gulyás István — kire a gyanú leginkább van — tagadja az örölopást, mindazon által feljelentették alapos gyanú alapján a kir. járásbírósnál.

Elhaltak a héten jászberényben. Sárközi László 4 éves, Bali István 87 éves, Mirincsök Pálné Szmolka Róza 34 éves, Csikó Mária Erzsébet 3 napos, Német Andrásné Osgyányi Juliánna 60 éves, Muhari Erzsébet 21 hónapos, N. Varga József 42 éves, Payer János 54 éves, Molnár Mihály 71 éves, Szikszai Mária 16 hónapos, Bóta Pálné Kun Teréz 46 éves, Klinkó Márkusné Baráth Erzsébet 40 éves, Hudra Jánosné Kispál Erzsébet 86 éves, Kis István 3 napos, Vidra Sándor 36 éves korában.

Született a héten 20 gyermek. Ezzel szemben a halálozások száma 15. Egy heti szaporulat 5.

Házasság kötött a héten 34 esetben.

Vidéki rövid hírek.

— **Nyári zivatar a kunságban.** A mai komor hideg téli napok között különös meglepetésben volt része a mezőúriaknak. Az idő megenyhült és sötét felhők vonták be az eget, Villámlás, menydörgéssel megerezt a valóságos nyári zápor és vonult át a múlt napokban a kunságban.

— **Üzlet átadás.** A napokban egy igen régi cégtábla लेकरült Jászapátin egy fűszerüzlet homlokáról, Imrik József az ismert jászapátini kereskedő átadta üzletét Szabari Istvánnak, aki azt a régi helyen fogja tovább vezetni.

— **Lövöldöző legények.** A szolnoki legények duhajkodását csak lassan képes megfékezni a csendőrség szigorúsága is. A múlt napokban Joki István, Nagyhatu József és István holt részegen lövöldözve hajtottak az utcán, amidőn egy golyó a festő utcában Májor Gyulánét megsebesítette.

— **Jussát követelte.** Kiss László törökszentmiklósi legény nősülni készült. A lakodalom reggelén azonban meg jelent nála Varga Rozál nevű régi szeretője és megfenyegette, hogy ha azzal a másik leánnyal megesküszik levővi. A megrémült vőlegény feljelentésére a leányt elfogták, de nem találtak nála más öklöklő szerszámot, mint — a cseledőkönnyvet.

— **A fegyver a gyermek kezében.** Dobos József szolnoki cipész mester 15

éves fia az utcán revolverrel játszadozva, szíven lötte magát. A gyermek a gyorssegély dacára sem volt megmenthető, mire a kórházba értek vele, meghalt.

— **Szaj és körmfájás.** Ujabban a hét folyamán Tura, Atkár és Nagyréde községekben állapították meg hivatalosan a szaj és körmfájás járványát.

— **Kanyaró Gyöngyösn.** A kanyaró gyermekjárvány a hét folyamán rohamosan emelkedett. Ót nap lefolyása alatt 56 újabb megbetegedést konstalált a rendőrorvosi jelentés.

— **Vásárjogbérlet.** Hatvan községből vett értesülésünk szerint — Hatvan nagyközség országos és heti vásárainak helypénzszedési jogát az eddigi bérlő Löwy Henrik jászberényi kereskedő nyerte el 3700 korona évi bérösszegért 3 évi időtartamra.

— **Dormádon megszünt a kolera.** Heves megye főorvosának javaslatára a Dormánd községben ottani cigánytelepen volt kolera miatt zár alá helyezett telepet a zár alól a héten hivatalosan feloldották. Csupán egy cigánycsalád maradt még néhány napig megfigyelés alatt.

— **Biliárdparti gyilkossággal.** Karácson a múlt napokban Liebhard János cipészegéd és Kis János gazda a Tóth Károly kávéházában biliárdoztak. Az ötszáz parti folyamán azután heves vita támadt a játszóknak között, minek vége az lett, hogy Liebhard az utcán Kis Jánost, mert ezt megpofozta, zsebkésével úgy szurta szíven, hogy mire lakására vitték meghalt. A gyilkos biliárdistát letartoztatták.

— **Öngyilkosság.** Rázsó Sándor kisújszállási gazdálkodó lakásán felakasztotta magát és meghalt. Öngyilkosságának oka buskomorság és betegesége volt, amit is felesége elvesztése eredményezett.

C S A R N O K.

Japán és népe.

8.

— A Jász Ujság számára írta: Urbán János. —

A szhogun hatalma alól nem birt szabadulni se a mikádó, se az ország; mert a szhogun-ok úgy behálózták az országot, mint a pók a maga áldozatát. Csak egy dolgot hozott fel a dolog megértésére. A mikádó Kiotóban székelt, a szhogun meg Jeddóban. Az összes nemesek családjai, bárhol volt is az országban a birtokok, mégis Jeddóban, a szhogun székhelyén tartoztak lakni s így az országban bárhol tartózkodó nemesek a szhogun ellen mozdulni se mertek, mert családjuk a szhogun hatalmában volt, mint ha csak túsok lettek volna Jeddóban. E mellett a szhogunnak hatalmában állott bármi okból a nemeseket birtokaiktól megfosztani. Ennek az állapotnak természetes következménye volt, hogy az ország nemesei mindent elkövettek, hogy a szhogunnak kedvébe járjanak, jóban, rosszban hűséges szolgálgyenek. Így a szhogun absolut úr volt a mikádó fölött úgy, mint a nép fölött. S a szhogunoknak ez a bénító hatalma tartott egész a most uralkodó mikádónak: Mutsu-Hitónak trónraléptéig. Mutsu-Hitó született 1851-ben s trónra lépett 1867 február 3-án; tehát 16 éves korában. Mindjárt trónraléptekor megmutatta, hogy nem hajlandó — mint Japán mikádója — a szhogun mellett másodrendű szereppel megelégedni. Azzal kezdte, hogy a külföldi hatalmakkal

kötött szerződéseket jogérvényeseknek jelentette ki anélkül, hogy a szhogun akaratát figyelembe vette volna. A nagyhatalmú szhogun azonban ebbe nem nyugodott bele, haddal támadta meg a mikádót; de 1868 január 26-án a fuhimi csatában a szhogun serege vereséget szenvedett s Mutsu-Hitó lett a helyzet ura. Még ugyanazon évben a szhoguni hivatalt és méltóságot, mint az ország fejlődésének nagy akadályát végleg eltávolította. Aztán a mikádó székhelyét áttette Jeddóba s azt az ország fővárosává emelte, elnevezte „Tokió“-nak, mely annyit jelent, mint „keleti főváros“. Itt fogadta már 1869 február 13-án a külföldi követeket, akik a már akkor nagy reményekre jogosító mikádót elhalmozták szerencsekívánataikkal. A mikádó a belhívezt bízalmi valóra váltotta. Ettől kezdve egymást érték a legüdvösebb reformok. Először is egy országos tanácsot alapított, mely magát képezte a későbbi parlamentnek. Ezzel a tanácssal egyetértve alkotta meg a sok és nagy horderejű intézményeket. Rendezte a pénzügyet, a nép és felsőbb oktatást; szervezte a hadsereget, fejlesztette az ipart, kereskedelmet, mezőgazdaságot, behozta a rendezett postát, rendőrséget; építtetett vasutat; elvetette a régi pogány időszámítást és kötelezővé tette az európai Gergely-féle naptár használatát, elrörülte a nemesi kiváltságokat, behozta a törvény előtti egyenlőséget; kimondotta a kellő qualificáció mellett való általános hivatalképességet; a hajóhad fejlesztésére a saját civillistájából évenként 3 millió yent ajándékozott, (egy yen 5 korona és 10 fillér) tehát a mi pénzünk szerint 15 millió háromszázezer koronát.

Behozta a szabadvallás gyakorlatot. XIII. Leó pápával egyetértve Tokióban érsekséget alapított, ezen kívül 3 püspökséget: Nagaszaki, Kiotó és Szendai székhelyekkel. Végre 1889 február 11-én kihirdette az alkotmányt. A japán alkotmány főbb pontjai a következők: Japán alkotmányos monarchia. Államfő a mikádó császári ranggal. A mikádó örökli a trónt, személye sérthetetlen; ő dönt a béke és háború felett, ő a véderő legfőbb ura. A törvényhozást megosztja az országgyűléssel. Törvény csak az lehet, amit a „kokai“ vagyis az országgyűlés elfogad és a mikádó szentesít. Az országgyűlés két házról áll: az alsó és felsőházból. Az alsóházba (sugün) a nép választ 300 képviselőt. Képviselő lehet minden 30 évet meghaladó választópolgár; választó pedig lehet minden japánpolgár, aki 25-ik évét betöltötte és legalább 15 yen adót fizet. A felsőház (kiszokuin) tagjai a következők: 1.) a császári háznak 20 évet betöltött férfitagjai. 2.) 11 herceg és 28 maquis, de ezeknek 25 évesnél idősebbnek kell lenniök. 3.) 92 főúr, akiket főúri társai 7 évre választanak be. 4.) Azok, kiket kiváló érdemeik jutalmul a mikádó nevez ki életfogytiglan való főrendházi tagoknak. 5.) A legtöbb adót fizető polgároknak saját kebelükből választott és a mikádó által 7 évre kinevezett tagjai. A felsőház elnökét maguk a főrendek választják, az alsóház pedig maga candidál saját kebeléből 3 tagot s

abból a mikádó szabadon nevezi ki az elnököt.

Igy szerezte Mutsu-Hitó országát egész európai mintára s ma a maradiságban tespedő ázsiai ország helyett Mutsu-Hitó uralkodásának 43-ik évében előttünk áll egy új, modern nagy hatalom, melyet a világpolitikában a nemzetek többé ki nem feledhetnek a számításból, mert hatalma nagy súlylyal esik a népek mérlegébe.

(Vége.)

Meghívó.

A jászberényi korcsolyázó egyesület

f. 1910 év. november 29-én (kedden) d. u. 5 órakor a „Pannónia szálloda“ nagytermében évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívja az

Elnökség.

Tárgy

1. az 1909/1910 évi számadások megvizsgálása.
2. az 1910/1911 évi költségvetés megállapítása.
3. Titkár, ügyész választása és az üresedésben lévő választmányi tagsági helyek betöltése.
4. Elnök indítványa a várossal a jégpálya használatára vonatkozólag megkötendő szerződés tárgyában.
5. Esetleges indítványok.

Eladó zongora.

Egy teljesen jókarban lévő 1200 koronás Sveighoffer-féle csinos zongora igen jutányos árért azonnal eladó.

A venni szándékozók értekezhetnek lapunk felelős szerkesztőjével. (Város székházánál vagy lakásán IV ker. Liliom u. 8.)

Fióküzletben lévő stélázi, 100—120 fiókos azonnal eladó Venni szándékozók forduljanak ifj. Bathó János, fűszer és csemegekereskedőhöz.

Jászberény Apponyi-tér 5 szám.

Juhász Hermin Kirschner Józsefnének (néhai Juhász József leánya) az öregtanyák között jutott földje 22 $\frac{1}{2}$ hold

azonnal eladó.

Bővebbet Vecsey Aladárnál.

E L A D Ó

egy fiatal 7 hónapos

Dogg-kutya

sötétszürke. kékes színű, igen szép, 79 cm. magas. Hajék Antal segédkantornál Kossuth-utca.

PÁRTOLJUK

a kat. sajtóegyesületet!

Az egyesület célja a kat. napi sajtót és jóirányú irodalmat föllendíteni, versenyképessé tenni és a legszélesebb körben elterjeszteni. E végből szellemi és anyagi erőket mozgósít, a kat. társadalmat szervezi és egy nagy sajtóalap létesítésére törekszik.

Tagja lehet minden keresztény férfi és nő — a rendes tag félévenként legalább 1 K (vagyis egész évre 2 K) tagdíjat fizet. — A jötevő tagok sorába tartozik aki évenként legalább 10 koronával járul az egyesület céljaihoz. — Alapító tagként szerepel az, aki egyszerre (vagy részletekben 2 éven belül) legalább 200 koronát áldoz a gazdaságos célra. — Disztag címet illeti meg azt, aki legalább 1000 K összeget adományoz a sajtóalap javára.

Központi iroda:
Budapest,

Ferenciek-tere 7, V. lépcs. 1. em.

Amerikai ::

fényképezőgép

hozzávaló teljes felszereléssel

eladó

őzv. Godó Lászlónénál

Bérkocsis-utca 20.

Hemerka

okl. kántortanító és zenetanár bármifele hangszeren való tanulásra órát ad. Egy óra 80 krajcár, ha több óra hetenkint, akkor olcsóbb. Lakik Beleznay főkántornál.

!! Kőszén !!

A legjobb minőségű hazai és poroszországi salak és pormentes szalon szén, továbbá budapesti légszuszgári, valamint poroszországi pirszén (coaksz) a bánya által előírt eredeti ár mellett alólírotnál megrendelhetők.

Pontos számításért szavatosságot vállal:

HOFFER MIKSA
több hazai és poroszországi
bánya képviselője.
JÁSZBERÉNYBEN.

Nyomdász-
tanonc
azonnal felvétetik.

„PFAFF“

varrógép villanyerőre!!!

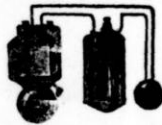
Legelső és legtartósabb a világon Óránként 3 fillért fogyaszt óriási munkaképesség mellett. Többet dolgozik, mint 10 más fajta varrógép. Bebizonyított dolog és ami fő, minden fáradtság nélkül.

Ajánlja

zajtalan és
könnyűjárású

Singer-Central-Bobbin kari-
kahajós- balkaros varrógé-
gépeit házi s ipari célokra.

Sérvkötők, gummiáruk, műszerek, különlegességek, szemüvegek és hőmérők

nagy választékban.

Elvállalja toronyórák felállítását és javítását, fali- és zsebórák, ékszer, valamint mindennemű tárgyak javítását, továbbá

házi villanycsengők

felállítását és javítását.

Fali-, álló-, inga-, omega- és ütözsebórák nagy raktára.

Nagy raktárt tart arany- és ezüstműekből, ékszerek-, evőeszközök- és
ezüst dísztárgyakból
melyek ajándékolnak igen alkalmasak. Ugyiszintén

üveg- és porcellánárak
nagyraktára.

Európa összes gyárainak varrógépeiből nagy raktárt tartok, s így a varrógépek legolcsóbban nálam szereshetők be.

Műhímzés és applikáció munkákat ingyen tanítom.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítettnek

Pontos és szolid kiszolgálás.

Spekonya Lajos

PLATTA ANTAL UTODA

órák, ékszerész és mechanikus
Jászberény,

a Jászkerületi Népbank épületében.